

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Погоджено
Декан факультету

Оксана ГОМОТЮК
«3» 06 2025 р.

Затверджую
Проректор з НІПР

Віктор ОСТРОВЕРХОВ
«05» 06 2025 р.

ПРОГРАМА

атестаційного екзамену

за другим (магістерським) рівнем

для здобувачів вищої освіти

Галузь знань – 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність – 017 Фізична культура і спорт

Освітньо-професійна програма «Фізична культура і спорт»

Розглянуто та схвалено на
засіданні групи забезпечення
спеціальності

протокол № 5 від 04 червня 2025 р.

Голова ГЗС Едуард МАЛЯР

Тернопіль 2025

Програма атестаційного екзамену за другим (магістерським) рівнем для здобувачів вищої освіти галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 017 Фізична культура і спорт освітньо-професійної програми «Фізична культура і спорт», підготовлена відповідно до освітньо-професійної програми «Фізична культура і спорт» другого (магістерського) рівня вищої освіти затвердженої Вченою радою протокол № 11 від 26 червня 2024 року.

Програму підготували:

к.пед.н., доцент, доцент кафедри фізичної реабілітації і спорту – Роман ГАХ,

к.фіз.вих.н., доцент, доцент кафедри фізичної реабілітації і спорту – Едуард МАЛЯР,

к.фіз.вих.н., доцент, доцент кафедри фізичної реабілітації і спорту – Неля МАЛЯР.

1. Організаційно-методичні вказівки

1.1. Загальні положення

Мета і завдання атестаційного екзамену

Програма атестаційного екзамену для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 017 Фізична культура і спорт освітньо-професійної програми «Фізична культура і спорт» є узагальненим етапом підготовки фахівців, який призначений для виявлення рівня знань та професійних навичок, здобутими студентами протягом навчання в університеті. Мета екзамену полягає в оцінюванні рівня фахової підготовки випускників другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 017 Фізична культура і спорт освітньо-професійної програми «Фізична культура і спорт». Атестація випускників здійснюється відповідно до Законів України «Про вищу освіту», «Про освіту», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій», Статуту ЗУНУ, Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційних комісій з атестації здобувачів вищої та фахової передвищої освіти ЗУНУ. Атестація осіб, які здобувають ступінь магістр – це встановлення фактичної відповідності рівня їх освітньо-професійної підготовки, набутих компетентностей вимогам ОПП «Фізична культура і спорт» другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 017 Фізична культура і спорт. Формою державної атестації фахівців освітньо-професійної «Фізична культура і спорт», крім кваліфікаційної роботи, є атестаційний екзаме́н. Атестаційний екзаме́н є засобом об'єктивного контролю якості вищої освіти, ґрунтовної підготовки студентів, рівень якої встановлюється опосередковано за допомогою різних за складністю завдань. Він проводиться на завершальному етапі навчання магістра, містить комплекс завдань теоретичного та практичного характеру. Атестаційна комісія перевіряє науково-теоретичну та практичну підготовку студентів, приймає рішення щодо присудження випускникам відповідного ступеня вищої освіти, видачу державного документа про освіту. Контроль за формуванням та організацією роботи атестаційної комісії здійснює ректор, а форми та терміни проведення

атестації здобувачів вищої освіти визначаються робочим навчальним планом і графіком навчального процесу.

Критерії оцінювання знань студентів

Оцінювання рівня якості підготовки здобувача та здобутої ним вищої освіти здійснюють члени екзаменаційної комісії на основі принципів об'єктивності, індивідуальності, комплексності, етичності, диференційованого та компетентнісного підходу, за критеріями оцінювання набутих загальних і професійних компетентностей і шкалою оцінювання, застосовуючи форми і методи діагностики. Об'єктом оцінювання є сукупність знань, умінь і навичок, набутих компетентностей. У процесі визначення оцінки враховується ряд важливих показників: чіткість формулювань; структура і логіка вибудовування відповіді; оригінальність вирішення проблем, якість і глибина володіння теоретичним матеріалом; наявність критичного аналізу та здатність до наукової полеміки; рівень обґрунтованості вирішення соціальних проблем; змістовність повідомлення; правильність та чіткість відповідей на запитання членів ЕК. При виявленні спроби списування, студенту виставляється незадовільна оцінка. Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з атестаційного екзамену визначається за сумою балів набраних за відповіді на питання екзаменаційного білету, який складається з двох питань теоретичного компоненту (60%) та одного питання практичного компоненту (40%).

Критерії оцінювання знань студентів на атестаційному екзамені та їх відповідність шкалі оцінювання наведені у таблиці.

Підсумкові оцінки			Критерії оцінювання
За шкалою ECTS	За національною шкалою	Бали	
1	2	3	4
A	Відмінно	90-100	Здобувач виявив всебічні, систематичні та глибокі знання навчального матеріалу дисципліни, передбаченого програмою; засвоїв основну та додаткову літературу, рекомендовану програмою; проявив творчі здібності в розумінні, логічному, стислому та ясному трактуванні навчального матеріалу; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисциплін, їх значення для подальшої професійної діяльності.
B	Добре	85-89	Здобувач виявив систематичні та глибокі знання навчального матеріалу дисциплін вище середнього рівня; продемонстрував уміння вільно виконувати завдання, передбачені програмою;

			засвоїв літературу, рекомендовану програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисциплін, їх значення для подальшої професійної діяльності.
C		75-84	Здобувач виявив загалом добрі знання навчального матеріалу дисципліни при виконанні передбачених програмою завдань, але припустив низку помітних помилок; засвоїв основну літературу, рекомендовану програмою; показав систематичний характер знань з дисциплін; здатний до самостійного використання та поповнення надбаних знань у процесі подальшої навчальної роботи та професійної діяльності.
D	Задовільно	66-74	Здобувач виявив знання навчального матеріалу дисциплін у обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; справився з виконанням завдань, передбачених програмою; ознайомився з основною літературою, рекомендованою програмою; припустив значну кількість помилок або недоліків у відповідях на запитання при співбесідах, тестуванні та при виконанні завдань тощо, принципові, які може усунути самостійно.
E		60-65	Здобувач виявив знання основного навчального матеріалу дисциплін в мінімальному обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; в основному виконував завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою, рекомендованою програмою; припустив помилки у відповідях на запитання при співбесідах, тестуванні та при виконанні завдань тощо, які може усунути лише під керівництвом та за допомогою викладача.
Fx	Незадовільно	35-59	Здобувач має значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу дисциплін; допускав принципові помилки при виконанні передбачених програмою завдань.
F		1-34	Здобувач не мав знань зі значної частини навчального матеріалу; допускав принципові помилки при виконанні більшості передбачених програмою завдань; не спроможний самостійно засвоїти програмний матеріал

Якщо відповідь студента на атестаційному екзамені не відповідає вимогам рівня атестації, комісія ухвалює рішення про те, що студент не пройшов атестацію, що відображається в протоколі засідання. У випадку незгоди з оцінкою з атестаційного екзамену здобувач вищої освіти має право не пізніше 12 години наступного робочого дня за днем оголошення результату екзамену подати апеляцію на ім'я ректора. У випадку надходження апеляції розпорядженням ректора створюється комісія для розгляду апеляції. Апеляція розглядається протягом трьох робочих днів після її подачі.

1.2. Порядок проведення атестаційного екзамену

Атестація здобувачів проводиться екзаменаційною комісією після завершення навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти з метою встановлення рівня набуття студентами компетентностей, визначених освітньо-професійною програмою «Фізична культура і спорт». Атестація здійснюється відкрито і публічно. Атестаційний екзамен проводиться в комбінованій (усній та

письмовій) формі. Проведення атестаційного екзамену здійснюється з дотриманням наступних принципів:

- уніфікація умов і методик проведення оцінювання;
- інформаційна підготовка студентів до екзамену;
- дотримання вимог таємності при розмноженні завдань екзаменаційних білетів (теоретичних питань, задач тощо), їх зберіганні та використанні.

Форма державної атестації доводиться до відома студентів на початку навчального року, у якому буде здійснено державну атестацію. Розклад консультацій, екзаменів доводиться до відома студентів за два тижні до початку атестаційного екзамену. Для них проводяться групові консультації.

Атестація здобувачів проводиться відповідно до Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційних комісій з атестації здобувачів вищої та фахової передвищої освіти Західноукраїнського національного університету.

1.3. Структура екзаменаційного завдання

Кожен екзаменаційний білет атестаційного екзамену включає в себе 2 теоретичних питання та одне завдання практичного характеру

2. Перелік питань, які виносяться на атестаційний екзамен

Охарактеризуйте структуру системи освіти в Україні відповідно до чинного законодавства.

Розкрийте основні принципи державної політики у сфері освіти в Україні.

Розкрийте сутність поняття «освітній процес» у закладі вищої освіти. Охарактеризуйте його основні складові (компоненти).

Нормативно-правові документи, що регламентують організацію освітнього процесу в закладах вищої освіти України.

Визначте мету та завдання розробки робочої програми навчальної дисципліни. Опишіть її структуру та ключові розділи.

Поясніть, чим відрізняється робоча програма навчальної дисципліни від силабусу.

Охарактеризуйте призначення та структуру індивідуального плану роботи викладача закладу вищої освіти. Які основні види роботи він охоплює?

Мета щорічного звіту викладача? Назвіть основні розділи (критерії) оцінювання роботи викладача ЗВО.

Охарактеризуйте основні типи та види лекцій у ЗВО. Які вимоги до підготовки та проведення лекції з спортивно-педагогічних дисциплін?

Які методи активізації пізнавальної діяльності студентів доцільно використовувати під час лекційних занять?

Розкрийте особливості практичних занять із спортивно-педагогічних дисциплін. Яке їхнє дидактичне призначення?

Опишіть етапи підготовки викладача до проведення практичного заняття.

Сучасні педагогічні технології у викладанні спортивно-педагогічних дисциплін.

Запропонуйте структуру контрольних-оцінювальних засобів для підсумкового контролю з дисципліни «Педагогіка спорту».

Складіть план-конспект вступної частини лекції (на 10-15 хвилин) на тему «Сучасні тенденції розвитку професійного спорту» (на прикладі будь-якої спортивно-педагогічної дисципліни).

Опишіть, які візуальні засоби (схеми, таблиці, мультимедіа) необхідно використовувати для пояснення теми «Біомеханічні основи спортивної техніки» на лекційному занятті.

Розробіть завдання для практичного заняття (2-3 завдання), спрямовані на формування навичок аналізу та самоаналізу тренерської діяльності.

Запропонуйте критерії оцінювання виконання студентами практичного завдання «Моделювання річного циклу підготовки спортсмена».

Опишіть послідовність дій викладача при проведенні дискусії на практичному занятті з певної теми.

Сформулюйте дві конкретні цілі (з наукової та навчально-методичної роботи) для внесення в індивідуальний план викладача на наступний навчальний рік.

Назвіть та охарактеризуйте три приклади показників (критеріїв), що підтверджують ефективність навчальної роботи викладача при підготовці звіту.

Сучасні виклики галузі фізичної культури і спорту: їх характеристика та вплив на розвиток сфер.

Сутність, етапи та чинники соціалізації спортсмена у сучасному спорті.

Проблема низького рівня фізичної активності населення: причини, наслідки та державні програми протидії.

Актуальні проблеми масового спортивного життя та шляхи їх вирішення.

Визначення, класифікація та механізми дії допінгу; етичні проблеми його використання у спорті.

Становлення жіночого спорту та основні етапи включення жінок до олімпійського руху.

Професійний спорт сьогодні: виклики, пов'язані з комерціалізацією та надмірною спеціалізацією.

Превентивні (профілактичні) заходи щодо типових проблем спортивного життя, включаючи травматизм та психологічне вигорання.

Сучасні проблеми спортивного відбору, орієнтації та селекції, критерії оцінки спортивної обдарованості.

Роль, місце та методи відновлення спортсменів у системі річної підготовки.

Актуальні проблеми підготовки спортсменів у тренувальний період та шляхи їх оптимізації.

Специфіка та актуальні проблеми підготовки спортсменів у змагальний період.

Сучасна політика МОК та міжнародних спортивних федерацій (МСФ) в області жіночого спорту та забезпечення гендерної рівності .

Проблема «раннього вигорання» та психологічні виклики в сучасному професійному спорті.

Методичні та організаційні проблеми відновлення спортсменів після інтенсивних та тривалих фізичних навантажень.

Проаналізуйте соціально-економічні чинники, що спричиняють низький рівень фізичної активності молоді у великому місті, та запропонуйте 3-5 конкретних кроків для їх подолання.

Розробіть модель профілактичної програми, спрямованої на зменшення ризику неспортивної поведінки або конфліктів у команді.

Обґрунтуйте критерії та етапи первинного спортивного відбору для конкретного виду спорту.

Сформулюйте 5 основних етичних дилем, з якими може зіткнутися спортсмен у сучасному професійному спорті, та запропонуйте варіанти їх вирішення.

Запропонуйте комплекс заходів (фармакологічних, фізичних, психологічних) для прискореного відновлення спортсмена після багатоденних змагань.

Створіть кейс-ситуацію, що описує проблему спортивного життя (наприклад, конфлікт «спортсмен-тренер») та надайте алгоритм її вирішення.

Надайте порівняльну характеристику проблем тренувального та змагального періодів підготовки спортсменів.

Проаналізуйте вплив останніх змін у Всесвітньому антидопінговому кодексі (WADA) на процедуру контролю за спортсменами.

Окресліть рекомендації для Національного олімпійського комітету щодо збільшення представництва жінок на керівних та адміністративних посадах у спорті.

Розробіть схему (алгоритм) професійної соціалізації спортсмена після завершення кар'єри.

Розкрийте сутність та взаємозв'язок основних загальних функцій управління (планування, організація, мотивація, контроль) у контексті спортивної організації.

Охарактеризуйте специфічні функції управління у сфері фізичної культури і спорту (наприклад, управління спортивною підготовкою, фінансуванням, розвитком інфраструктури).

Поясніть роль державного управління та громадського самоврядування у галузі фізичної культури і спорту.

Сформулюйте визначення проєкту та управління проєктами. Наведіть 3-4 приклади спортивних проєктів (наприклад, проведення змагань, будівництво об'єкта).

Охарактеризуйте життєвий цикл спортивного проєкту (ініціація, планування, виконання, моніторинг та контроль, завершення). Яка фаза є найважливішою для успіху?

Чим відрізняється проєктна діяльність від операційної діяльності у спортивній сфері?

Дайте визначення поняттю «зацікавлені сторони» (стейкхолдери) проєкту. Назвіть та опишіть основні групи стейкхолдерів типового спортивного проєкту.

Поясніть необхідність аналізу та управління очікуваннями зацікавлених сторін спортивного проєкту. Які інструменти для цього використовуються?

Охарактеризуйте особливості кінцевого продукту (результату) спортивного проєкту (наприклад, змагання, спортивна послуга). Чим його якість відрізняється від продукту промисловості?

Назвіть основні види ресурсів, необхідних для реалізації спортивного проєкту (людські, фінансові, матеріальні, інформаційні).

Визначте поняття «управління якістю проєкту». Які критерії якості можуть бути застосовані до спортивного заходу?

Опишіть ключові етапи управління комунікаціями спортивного проєкту (планування, розподіл, моніторинг).

Які ризики є найбільш типовими для спортивних проєктів і як здійснюється планування реагування на них?

Сформулюйте цілі та завдання для проєкту «Організація та проведення міжрегіонального турніру з баскетболу серед студентських команд».

Розробіть 5 ключових етапів життєвого циклу проєкту «Реконструкція спортивного майданчика при ЗВО».

Визначте та класифікуйте (за рівнем впливу та інтересу) чотири основні групи стейкхолдерів для проєкту «Проведення марафону в місті».

Запропонуйте стратегію взаємодії з ключовим стейкхолдером (наприклад, місцевою владою або головним спонсором) у спортивному проєкті.

Складіть перелік необхідного обладнання та інвентарю (5-7 позицій) для забезпечення проєкту «Організація відкритого тренінгу з функціональної підготовки».

Запропонуйте три вимірювані показники (метрики) для оцінки якості проєкту «Проведення Всеукраїнської науково-практичної конференції з проблем спортивного менеджменту».

Опишіть логістичну схему забезпечення спортивної команди (на прикладі будь-якого виду спорту) на виїзних змаганнях (включно з транспортом, проживанням та харчуванням).

Розкрийте зміст та принципи спортивної підготовки. Яке значення має принцип систематичності та індивідуалізації в багаторічному тренуванні?

Охарактеризуйте етапи багаторічної підготовки спортсменів. У чому полягають особливості завдань, засобів та методів на етапі початкової підготовки та етапі спортивного довголіття?

Опишіть структуру та взаємозв'язок компонентів системи спортивних тренувань (фізична, технічна, тактична, психічна). Наведіть приклади їх інтеграції в одному тренувальному занятті.

Види та моделі періодизації тренувального процесу. Обґрунтуйте вибір моделі періодизації для виду спорту на вибір.

Класифікуйте сучасні засоби та методи розвитку швидкісно-силових якостей. Опишіть інноваційні методичні прийоми, що використовуються для підвищення вибухової сили.

Охарактеризуйте систему контролю у спортивній підготовці. Об'єктивні показники для оцінки стану втоми та відновлення спортсмена.

Наведіть приклади інноваційних технологій (біомеханічний аналіз, системи моніторингу, спеціалізовані тренажери) та обґрунтуйте їхню ефективність для удосконалення технічної підготовки.

Сформулюйте алгоритм прийняття ефективного рішення щодо вирішення проблемної ситуації (наприклад, низька результативність або травматизм) у тренувальному процесі, включаючи оцінку ризиків та ресурсних потреб.

Фізична культура і спорт як галузь народного господарства: сутність, місце та значення в економіці держави.

Законодавчі основи розвитку фізичної культури і спорту в Україні: охарактеризуйте ключові нормативно-правові акти.

Охарактеризуйте матеріально-технічну базу галузі фізичної культури і спорту: її склад, класифікацію та сучасний стан.

Специфіка оплати праці працівників галузі фізичної культури і спорту: тарифна сітка, надбавки та премії.

Економічна ефективність сфери фізичної культури і спорту: прямі та непрямі ефекти, методи її оцінювання.

Особливості фінансування у сфері фізичної культури і спорту: джерела, форми та моделі фінансування (державний, комунальний, приватний сектори).

Правове регулювання суспільних відносин у сфері фізичної культури і спорту: об'єкти та суб'єкти правовідносин.

Основні принципи етики та етикету у спорті: їх роль у формуванні спортивної культури.

Правові основи функціонування фізкультурних і спортивних організацій (громадські організації, федерації, клуби)

Сутність, види та механізми виникнення конфліктів у спортивно-педагогічній взаємодії.

Правове регулювання трудових відносин у сфері спорту: особливості трудового договору зі спортсменами та тренерами.

Визначення та принципи справедливої гри (Fair Play) та їх зв'язок з ідеями олімпізму.

Проблема комерціалізації спорту та її вплив на економічну ефективність галузі.

Етика спортивного менеджменту: принципи прийняття рішень, відповідальність та боротьба з корупцією.

Роль міжнародного законодавства (хартії, конвенції) у регулюванні сфери фізичної культури і спорту.

Проаналізуйте фінансові ризики та виклики, пов'язані з приватним фінансуванням професійного спортивного клубу, та запропонуйте шляхи їх мінімізації.

Розробіть алгоритм дій керівника спортивної школи при виявленні порушення трудової дисципліни тренером.

Обґрунтуйте економічну доцільність будівництва нового багатофункціонального спортивного комплексу для територіальної громади.

Складіть перелік обов'язкових умов, які мають бути включені у трудовий договір з висококваліфікованим спортсменом.

Запропонуйте модель вирішення конфлікту між тренером та батьками юного спортсмена, виходячи з принципів спортивної етики.

Визначте та обґрунтуйте джерела фінансування для спортивно-масового заходу на місцевому рівні.

Розробіть Етичний кодекс для адміністративного персоналу спортивного клубу, включивши в нього основні принципи спортивного менеджменту.

Оцініть соціально-економічну ефективність проведення масштабного спортивного заходу (наприклад, Чемпіонату Європи) для регіону.

Проаналізуйте конкретну ситуацію порушення принципів Fair Play під час змагань (на вибір) та запропонуйте механізм застосування санкцій з правової та етичної точок зору.

Рекомендовані джерела інформації

Актуальні проблеми і перспективи розвитку фізичного виховання, спорту і туризму: *колективна монографія* / за заг. ред. Н. Є. Панегелової. Переяслав (Київ. обл.) : Домбровська Я. М., 2020. 436 с.

Гах Р., Чорненький А., Циквас Р. (2024). Інтеграція інновацій у систему спортивної підготовки: аналіз українського досвіду та світових тенденцій. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова*. Серія 15. (8(181)). С. 54–60.

Грибан Г.П. Управління у сфері фізичної культури і спорту. Житомир: Вид-во «Рута», 2022. 124 с.

Добринський В., Мудрик Ж., Савчук С., Валькевич О., Захожа Н. Комплексний контроль фізичного стану, навчально-тренувальної та змагальної діяльності спортсменів : метод. реком. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 112 с.

Іншин М.І., Мельник Я.Я. Забезпечення соціальних прав у спорті: *монографія*. Вид-во «Освіта». Київ, 2021. 200 с.

Кутек Т.Б., Вовченко І.І. Основи теорії і методики спортивної підготовки: *навчальний посібник*. Житомир: ЖДУ імені Івана Франка, 2022. 108 с.

Костюкевич В.М. Теорія і методика спортивної підготовки (на прикладі командних ігрових видів спорту): *навчальний посібник*. 2-ге вид. перероб. та доп. Київ: КНТ, 2018. 616 с.

Криштанович С. Спортивний менеджмент : *навч. посіб.* Львів : ЛДУФК, 2020. 208 с.

Криштанович С. Формування професійної компетентності майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту: теорія та методика : *монографія*. Дрогобич : ТзОВ Тред-ЛТД, 2020. 462 с.

Михайленко С., Мирошніченко Н., Гах Р. (2024). Щодо ролі вищої освіти в інтеграції України в європейський освітній простір. *Педагогічна Академія: наукові записки*. (7).

Папуша В. Методика викладання спортивно-педагогічних дисциплін для магістрів у закладах вищої освіти фізичного виховання і спорту. 2018. 352 с.

Платонов В. М. Сучасна система спортивного тренування. К.: Перша друкарня, 2020. 704 с.

Спортивне право України : *навчальний посібник* / За ред. Є.О. Харитонова. Одеса : Фенікс, 2019. 330 с.

Туляниця О.О. Механізм реалізації прав професійних спортсменів в Україні: конституційно-правовий аналіз. *Науковий вісник УжНУ. Серія «ПРАВО»*. 2021. Випуск № 64. С. 70-76.

Туляниця О.О. Ризик у професійному спорті: проблематика та шляхи її вирішення в конституційно-правовому полі. *Науковий вісник УжНУ. Серія «Право»*. 2021. Випуск № 66. С. 73-80.

Харитонов Є.О. Спортивне право: *навчальний посібник*. НУ «Одеська юридична академія». Одеса: Фенікс, 2019. 330 с.

Шкатула О., Ніколенко В., Гах Р. (2025). Інтеграція інноваційних методів навчання для розвитку професійних компетенцій здобувачів вищої освіти. *Педагогічна академія: наукові записки*. (15).